Nr. 29.

FREDERYK AUGUST

z Bożéy Łaski Król Saski Xiąże Warszawski etc.

Wszem w obec i każdemu z osobna komu o tém wiedzieć należy wiadomo czyniemy, że Sąd nasz Kassacyiny Xięstwa Warszawskiego wydał następuiący wyrok:

Działo się w Warszawie w Pałacu Rządowym na posiedzeniu zgromadzonego Sądu, dnia osmego Marca, Tysiąc ośmset iedenastego Roku.

SĄD KASSACYINY

Xięstwa Warszawskiego.

W sprawie Eberharda Beniamina Köppe czyniącego w imieniu Kompanii Morskiéy tu w Warszawie przy Ulicy Bielańskiéy pod Liczbą 602 kantor maiącéy, tamże zamieszkałego, przez Mecenasa Łukasza Bogusławskiego ręcznem pełnomocnictwem, w dniu trzydziestym Sierpnia tysiąc ośmset dziesiątego roku umocowanego, zanoszącego rekurs przeciw wyrokowi Sądu Appellacyinego wydziału drugiego w dniach dwudziestym pierwszym i dwudziestym piątym Października tysiąc ośmset osmego roku, między niegdy Gottliebem Schlee Dyrektorem tegoż kantoru, a Waleryanem Tęgoborskim byłym wielkim Sekretarzem wielkiego Xięstwa Litewskiego i Anną z Wygonowskich Małżonkami zapadłemu; — mimo nie stawienia się strony pozwanéy, to iest Waleryana Tęgoborskiego i Anny z Wygonowskich Małżonków, gdy od udowodnionego wręczenia iéy na dniu dwudziestym czwartym Października. tysiąc ośmset dziesiątego roku Rezolucyi Kommissyi Podań i Instrukcyi sprawę przyimuią-

céy, czas przepisany Arty: 42. 44. i 46. Organizacyi Sądu Kassacyinego upłynął, a strona powodowa sprawę popiera; miał sobie uczynione następuiące wnioski i wywód processu przez stronę rekursuiącą; —

Kantor tutéyszy kompanii morskiéy, w dniu osmym Marca tysiąc ośmset szóstego roku odebrał List z Petersburga, od domu handlowego, Braci Livio i kompanii, pod dniem trzynastym Lutego tysiąc ośmset szóstego pisany, uwiadomiaiący o przesłaniu trassowanych na niego dwóch wexlów *à Vue*, iednego na Summę dwadzieścia trzy tysiące czterysta fl. w monecie srebrnéy, drugiego na Summę sto Czerwonych Złotych w złocie na zlecenie (*à l'ordre*) Pani Tęgoborskiéy. Tegoż samego dnia; przybył do kantoru człowiek porządnie ubrany, i okazał dwa *prima* wexle na powyższe Summy wystawione i żądał ich wypłacenia. Oświadczył mu owczasowy Dyrektor kantoru Schlee, iżby w następny Poniedziałek z temiż samemi trattami przez Tęgoborską zakwitowanemi stawił się, a pieniądze wyliczone mu będą. — Co wskutku nastąpiło. W dniu piętnastym tegoż miesiąca nadszedł do kantoru powtorny list pod dniem szesnastym Lutego tysiąc ośmset szóstego w Petersburgu datowany, zawieraiący potwierdzenie pierwszego listu, a w trzy dni przybył znowu inny Człowiek, który dwa *secunda* wexle na powyższe Summy, równie zakwitowaniem Tęgoborskiéy opatrzone, oddał kantorowi.

Na dniu dopiero dwudziestym czwartym Marca tegoż roku przybyła do kantoru Dama pewna, któréy, iak strona rekursuiąca twierdzi, Dyrektor kantoru nigdy nieznał, okazuiąc list od Męża swego Waleryana Tęgoborskiego pisany, i zapytuiąc się, czy nie ma zlecenia iakiego z Petersburga względem wypłaty pieniędzy, którą kantor uwiadomił, że te Summy za złożeniem wexlów pierwszych *à Vue* zakwitowaniem opatrzonych iuż zapłacone zostały.

Wytoczyła Anna z Wygonowskich Tęgoborska w dniu piętnastym Kwietnia tysiąc ośmset szóstego roku przeciw kantorowi process do ówczesnéy Regencyi Warszawskiéy, a w dniu dwudziestym drugim Kwietnia ze skargą oddalona późniéy w téyże Regencyi, a następnie po zmianie rządu, iuż wspólnie z Mężem swoim Waleryanem Tęgoborskim wszczęła też sprawę w sądzie głównym miasta Warszawy, którego wyrok w dniu ośmnastym Marca tysiąc ośm-

set osmego roku zapadły, zobowiązał kantor kompanii morskiéy, do powtórnego zapłacenia Summ zaskarżonych bez prowizyi, za poprzedniczem Tęgoborskiéy zaprzysiężeniem.

Z odwołania się od tego wyroku tak kantoru kompanii morskiéy, iakoteż i Tęgoborskich co do odmówienia im prowizyi, Sądu Appellacyinego wydział drugi wyrokiem w dniach dwudziestym pierwszym i dwudziestym piątym Października tysiąc ośmset osmego roku wydanym, wyrok powyższy Sądu głównego potwierdził, prowizye od wyżéy wymienionych Summ od dnia drugiego Maia tysiąc ośmset szóstego roku iako od terminu zozpoczętego w złéy wierze posiadania przysądził, i kantor na ponoszenie kosztów, oraz na karę niesłusznéy Appellacyi w Summie Złotych polskich trysta skazał.

Przeciw temu wyrokowi wnosi strona rekursuiąca:

że Sąd Appellacyiny potwierdzaiąc wyrok Sądu głównego miasta Warszawy w tych ogólnych wyrazach: zgodnie z *Prawem i słusznością* tym samem potwierdził niewłaściwe zastosowanie praw wtymże wyroku przytoczonych: — a w szczególności §§. 1153. i 1154. tyt: 8. Części II. prawa powszechnego Pruskiego: w których mowa iest o fałszywym *indossamencie;* w niniéyszym zaś sporze zapłacenie nastąpiło za prostym okazaniem wexlów *à Vue* i onych pokwitowaniem;

że prócz tego, gdyby nawet wspomnione prawa mogły bydź stosowane do wexlów bez *indosso*, tedy ieszcze strona przeciwna dowieśćby obowiązaną była, że posiadacz *tratt* w sporze będących, był w saméy rzeczy podług myśli §. 19. tytułu 15. części 1. osobą podeyrzaną; że rownież przyięte przez Sąd §§. 764. i 809 tytułu 8. części II. prawa powszechnego Pruskiego iako o wexlach *au porteur* i o wexlach *indossowanych* mówiące, nie właściwie do niniéyszéy sprawy stosowanemi były;

że Sąd wyrokuiący miał inne wyraźne i do obecnego przypadku prosto ściągaiące się prawa, na które żadnego względu niedaiąc obrazę ich popełnił:

a nayprzód §. 975. tytułu 8. części II. stanowiący że do prezentacyi wexlu każdy iest upoważniony, kto oryginalny wexel posiada, i §. 1160. tegoż tytułu; który mówi:

„ ieżeli trassat o stracie wexlu żadnéy nie otrzymał wiadomości i dla tego na terminie zapłacił nie podeyrzanemu posiadaczowi, tedy szkodę musi ponieść właściciel, który utrzymuie że wexel zagubił, i tego tylko trzymać się może, kto nierzetelnie doszedł do posiadania tratty„

na mocy tych dwóch §§. utrzymuie rekursuiący, iż strona teraz pozwana nie zachowuiąc ani w przesłaniu wexlów na pocztę bez rewersu, ani w dołączeniu podpisu osoby kwitować maiącéy, ani w odbieraniu Listów z poczty, ani w dość wczesnym uwiadomieniu kantoru, żadnéy ostrożności, i owszem maiąc w podeyrzeniu iednego ze swoich domowników, przeciw któremu o różne sprzeniewierzenia w roku tymże tysiącznym ośmsetnym szóstym process Kryminalny wytoczyła, tym bardziéy w myśl przywiedzionego §. 1160. szkodę ponieść była powinna, — kantor zaś kompanii morskiéy żadnym prawa przepisem do większéy ostrożności nad tę, którą dopełnił nie był obowiązanym, tem więcéy że go §. 849. tytułu 2. części II. do opłacenia we dwudziestu czterech godzinach wexlów *à vue* obowiązywał, że zapłacił osobie nie podéyrzanéy, gdy pozwani teraźnieysi inaczéy niedowiedli.

Że nadto Sąd wyrokuiący nie daiąc żadnego względu na liczne świadectwa domów handlowych Berlińskich, Hamburskich i tuteyszych sprzeciwił się przepisom ogólnym w patencie publikacyinym prawa powszechnego Pruskiego dnia piątego Lutego tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego obiętym;

Że nareszcie przeciw myśli §. 49. tyt: 23. części I. Ordynacyi Sądowéy pruskiéy, i przeciw Art: 471. Kodexu postępowania, kantor kompanii morskiéy na zapłacenie Złotych trzysta kary za nieprzyzwoitą Appellacyą skazany został.

Że zatem zaskarżony wyrok na mocy Arty: 10. pod liczbą 1. i 2. Organizacyi Kassacyinéy skassowanym bydź winien.

Po wysłuchaniu Rapportu Kommissyi Podań i Instrukcyi oraz wniosków Królewskiego przy Sądzie swoim Prokuratora, który nieuznaiąc legalności powodu rekursowego co do wskazanéy kary sukkumbencyi, utrzymuie:

że Sąd Appellacyiny co do samego czynu maiąc sobie prze-

łożone ważne *fakta*, które wchodzić były powinny w ocenianie winy uchybienia, i stanowić; przypisanie iéy iednéy lub drugiéy stronie, odsunął one bez żadnéy legalnéy przyczyny.

Że bez należnego dowodu i przez proste zmieszanie dwóch wyrazów: *nieznaiomy* i *podeyrzany*, przypisał iednéy tylko stronie wyłączną winę, przez co uchybił duchowi prawa w §. 1140. tyt: VIII. części I. wskazanemu, gdzie prawodawca te dwa wyrazy iawnie rozróżnia; a oprócz tego nie miał względu na przepis §. 19. tyt: XV. części I. który oznacza wyraźnie znamiona podług których podeyrzenie względem osoby powziąść można.

Że co do prawa tenże Sąd wyrokuiący, między powodami decyzyi przyiął §. 1154. do innego wcale rodzaiu sporu służący, i od którego sam nawet obrońca Tęgoborskich, dla téy niestosowności, przy pierwszéy Instrukcyi sprawy za rządu zeszłego, odstąpił; oraz §. 809. równie niewłaściwy, ile do przedmiotu *indossów* należący; że przez uznanie winy bez opornego wypłacenia na ręce oddawcy, wexlów z zakwitowaniem, pominął sprawiedliwy wzgląd na rozrządzenia §. 97. tyt: XVI. i §. 130. tyt: XIII. części I.—

Że pomiiaiąc wyraźne do obecnéy sprawy przepisy §. 1159. i 1160. tyt: VIII. części 2. popełnił obrazę prawa;

Że nieoznaczaiąc prawnego charakteru owéy kantorowi przypisanéy *grubéy nieostrożności* i uznaiąc go odpowiedzialnym uchybił ogółowym prawidłom w tyt: VI. części 1. a szczególniéy w §§. 11. 16. 19. 20. 21. 24. 25. 36. i 37. tegoż samego tytułu w związku z §§. 16. i 17. tytułu III. części I. wskazaném; że niedaiąc powinnego względu na opinie znawców, nadwerężył znane kantorów handlowych obserwancye, czyli zwyczaiowe ustawy, zastępuiące powagę nie pisanego prawa, a nawet §§. 3. i 4. wstępu do prawa powszechnego Pruskiego upoważnione; i ztych wszystkich powodów wnioskuie Kassacyą zaskarżonego wyroku.

Sąd Kassacyiny

Zważywszy tak zaskarżony wyrok iako też prawa które strona rekursuiąca zgwałconemi bydź mieni.

Zapatruiąc się

na niewłaściwe zastosowanie tyle razy wspomnionego §. 1154. tytu:

VIII. części II. prawa powszechnego Pruskiego, na którym Sąd główny miasta Warszawy oparł swóy wyrok, a Sąd Appellacyiny w ogólnych wyrazach tenże tako *zgodny z prawem i słusznością* potwierdził; który to §. o wexlach tylko *indossowanych* nie zaś o takich względem których spór, był wiedziony, stanowi;

zważywszy

§. 1160. tegoż tytułu do obecnego sporu właściwy, w związku co do oznaczenia *Osoby podeyrzanéy* z §. 19. tyt: 15. części 1. któremu to §. 1160. wyrok Sądu Appellacyinego iest przeciwnym;

zważywszy nadto

§§. 3. 4. wstępu do prawa powszechnego Pruskiego nadaiące, powagę nie pisanego prawa, ustawom zwyczaiowym i obserwancyom; do poki względem tych wyraźne prawo inaczéy niepostanowi;

Rekurs kantoru kompanii morskiéy przeciw pozwanym Waleryanowi Tęgoborskiemu i Annie z Wygonowskich Małżonkom niestawaiącym, zaocznie rozwiązuiąc,

Stosownie do Arty: 10. pod liczbą 1. Organizacyi Sądu Kassacyinego

Wyrok Sądu Appellacyinego wydziału drugiego dnia dwudziestego pierwszego i dwudziestego piątego Października tysiąc ośmset osmego roku zapadły kassuie; Summę Złotych Polskich czterdzieści cztery w papierze stęplowanyym od wpisu złożoną utwierdza, takąż Summę równie w papierze stęplowanym od ninieyszego wyroku przez stronę pozwaną opłaconą mieć chce, na powrócenie kosztów stronie powodowéy skazuie, sprawę zaś w celu powtórnego rozsądzenia do wydziału pierwszego Sądu Appellacyinego odsyła— Mocą niniejszego wyroku.

(podpisano) ŁUBIENSKI Zast: Prezesa.

(L.S.)

Osiński Pisarz.

Wydrukować
Felix Łubienski
Minister Sprawiedliwości.

Zgodno z Oryginałem
Antoni Joneman
(L. S.) Sekretarz Jeneralny
Ministerii Sprawiedliwości.